

Fries
Erfgoed
Collectief

JAARVERSLAG 2023-2024

**STICHTING
FRIES ERFGOED COLLECTIEF**

Algemene gegevens

Adres:

Emmakade Noordzijde 59
8921 AG Leeuwarden

Kvk:

91781280

Website:

www.frieserfgoedcollectief.nl

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag	3
Jaarrekening	6
1. Grondslagen	7
2. Balans per 31 december 2024	8
3. Staat van baten en lasten over 2024	9
5. Toelichting op de balans	10
6. Toelichting op de staat van baten en lasten	12
Overige gegevens	13

BESTUURSVERSLAG

Oprichting en doelstelling

De Stichting Fries Erfgoed Collectief (FEC) is op 28 oktober 2023 opgericht op initiatief van FB Oranjewoud en de Stichting Staten en Stinzen. In de maanden voorafgaand aan de statutaire oprichting heeft de Stichting Waste-NO Waste Factory enkele administratieve – en organisatorische werkzaamheden om niet verricht.

Het samenwerkingsverband staat open voor toetreding door alle erfgoedorganisaties en -eigenaren, die een relevante betekenis hebben voor het culturele erfgoed in Fryslân. De stichting wil zich als neutrale partij zich ontwikkelen als provinciale kennis en netwerkorganisatie om de waarde uit het verleden een duurzame toekomst te geven.

Doel is om het Friese erfgoed te verduurzamen en verankeren in beleid, nieuwe netwerken te creëren met de focus op jongeren, innovatieve ontwikkelingen en circulariteit versterken en de daarvoor benodigde kennis te ontwikkelen. Daarbij kan erfgoedtoerisme bijdragen aan een duurzame exploitatie van groen en rood erfgoed in Fryslân. Voor het FEC is het van belang om de financiële middelen daarvoor (mede) aan te vragen.

De stichting werkt met een groeimodel waarbij wordt ingezet op het:

1. agenderen en communiceren van gemeenschappelijke belangen en actuele thema's (beleving en zichtbaarheid),
2. aanjagen van innovatieve ontwikkelingen (duurzaam en circulair),
3. aanhaken bij het ruimtelijke beleid (wettelijke taken en beleid provincie),
4. uitvoeren van actuele opgaven en producten (in opdracht).

Bestuur en Raad van Toezicht

Organisatie

De stichting is een rechtspersoon om de ambities waar te maken en wordt gevormd door een directeur-bestuurder, een Raad van Toezicht en een Comité van Aanbeveling. Om de visie handen en voeten te geven, is een strategie ontwikkeld. Dat betekent dat er duidelijke acties worden geformuleerd en er een activiteiten/ jaarplan wordt opgesteld op basis van een coöperatieve samenwerking. Uiteindelijk zal dat leiden tot overeenstemming tussen de (beoogde) samenwerkingspartners en een heldere taakverdeling.

Directeur-bestuurder

Door de initiatiefnemers is Els van der Laan-Meijer benaderd om eerst als kwartiermaker en vanaf 28 oktober 2023 als directeur-bestuurder het collectief verder te ontwikkelen als een zelfstandige, provinciale erfgoedorganisatie. De directeur-bestuurder ontvangt jaarlijks een fee op basis van een goedgekeurde begroting en de garantie voor de inkomsten.

Om administratief-technische redenen is de heer Robert van de Leur van 1 januari 2024 tot 1 januari 2025 eveneens als bestuurder in functie geweest. Hij ontving hiervoor geen vergoeding.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht wordt gevormd door Ingrid van de Vegte (voorzitter), Albert van Zadelhoff (lid) en Jan Coehoorn (lid). De Raad van Toezicht stuurt op afstand én op hoofdlijnen. De Raad van Toezicht is in 2023 twee keer bij elkaar gekomen, in 2024 vier keer. Van de vergadering zijn verslagen gemaakt.

Comité van aanbeveling

Het Comité van Aanbeveling vormt het ambassadeurschap voor het collectief en wordt gevormd door:

- René Dessing, oud-directeur SKBL en voorzitter Stichting Erfgoed Landfort
- Johan de Haan, senior inspecteur erfgoed van Ministerie van OCW
- Tjalling van Eysinga, bestuurslid Staten en Stinzen en rentmeester landgoederen

Zij kunnen het (inter)nationale belang van het Fries erfgoed vertegenwoordigen. Het comité komt één keer per jaar samen met de Raad van Toezicht om met het bestuur de ambitie en resultaten te bespreken. Het Comité van Aanbeveling is in 2024 voor de eerste keer bij elkaar gekomen op landgoed Oranjewoud.

Belangrijkste ontwikkelingen 2024

Omgevingskwaliteit van de Friese erfgoedensembles

- Om de omgevingskwaliteit van de Friese erfgoedensembles te agenderen, is de kaart *MOAI FRYSLAN 2050+* samen met de groene erfgoedorganisaties opgesteld. Daarbij is de relatie gelegd tussen erfgoed en ecologie. De kaart brengt de meest waardevolle gebieden van de verschillende Friese cultuurlandschappen in beeld. Dit heeft geleid tot het benoemen van een aantal park- of landgoederenlandschappen die zeer waardevol zijn voor Fryslân. Deze worden nu ook genoemd in het *Omgevingsprogramma Erf-Goed 2025-2028*.

Erfgoedinclusieve Bomen- en Bossenstrategie voor het Parklandschap Beetsterzwaag-Olterterp

- In opdracht van de Provincie Fryslân heeft het FEC in 2023 samen met de regionale partners en grondeigenaren gewerkt aan een *Erfgoedinclusieve Bomen- en Bossenstrategie* voor het Parklandschap Beetsterzwaag-Olterterp.

Groen en Gastvrij Parklandschap Trynwâlden

- In 2024 zijn er drie samenwerkingsprojecten gestart. Het FEC heeft het projectinitiatief *Groen en Gastvrij Parklandschap Trynwâlden* opgestart met verschillende samenwerkingspartners:
- In opdracht van de Provincie Fryslân wordt voor *Groen Parklandschap Trynwâlden* in 2025 verder gewerkt aan een aanvraag in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in samenwerking met de Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, groene erfgoedorganisaties en grondeigenaren (landbouw).
- In opdracht van de Gemeente Tytsjerksteradiel wordt voor *Gastvrij Parklandschap Trynwâlden* gewerkt aan een aanvraag in het kader van de *RegioDeal Noordoost Friesland*, in samenwerking met Merk Fryslân, regionale belanghebbende ondernemers en organisaties, en andere lopende projecten.
- In samenwerking met Stenden ETFI is een aanvraag ingediend voor onderzoek in het kader van het *Centre of Expertise Leisure, Tourism and Hospitality (CELTH)* naar innovatie en duurzame ontwikkeling van het Parklandschap Trynwâlden als bewuste bestemming. Deze meerjarige kennisagenda voor het gastvrijheidsdomein investeert de komende drie jaar anderhalf miljoen euro.

Routekaarten voor Het Ziltepad

- De Stichting Alde Fryske Tsjerken (SAFT) heeft samen met de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK) de opdracht aan het FEC gegeven om erfgoedgegevens in kaart te brengen voor het project *Het Ziltepad*, dat onderdeel is van de Waddenkust.

Werkplan Toekomst Staten en Stinzen

- De Stichting Staten en Stinzen heeft het FEC opdracht gegeven om een *Werkplan Toekomst Staten en Stinzen* op te stellen. Hierbij gaat het onder andere om de (her)bestemming van dit erfgoed in relatie tot de exploitatie. Dit werd voorafgegaan door een gezamenlijke netwerkbijeenkomst van eigenaren van staten en stinzen, die in juli 2024 voor het eerst bijeenkwamen.

Wat is de strategie voor de komende drie jaar?

Verbinden en verduurzamen door samenwerking

Het is van belang om op korte termijn de zichtbaarheid van het Friese Erfgoed Collectief te vergroten en het te positioneren als een 'verdienmodel door samenwerking'. We willen daarmee een zelfstandig opererende Friese strategische en kennisgedreven netwerkorganisatie ontwikkelen met de focus op de toekomst van de Friese erfgoedensembles. Dat doen we door:

- **Samenwerken aan nieuwe initiatieven**

Om als jonge organisatie samen te kunnen werken met belanghebbende erfgoedorganisaties en – eigenaren en overheden richten we ons ook op andere netwerkorganisaties zoals bijvoorbeeld Ynbusiness, Toerisme Alliantie Friesland, Stichting Innovatiepact Fryslân (IPF) en De Fries Aanpak. Het Fries Erfgoed Collectief sluit aan bij het te ontwikkelen *Erfgoedvoorstel van het Platform Fryske Monuminte-organisaasjes*, waarbij wordt ingezet op de juridische borging van de belangen en waarden van de erfgoedorganisaties richting Friese gemeenten.

- **Communicatie- en merkstrategie**

De communicatie- en merkstrategie voor het Friese erfgoed staat voor 2025 met stip op de agenda, Door de studenten van Van Hall Larenstein wordt de ontwikkeling van de branding van het collectief uitgewerkt vanuit de belangen en behoeften van erfgoedorganisaties en -ondernemers in samenwerking met Merk Fryslân.

- **Reizende studiedag**

Om elkaar te inspireren gaan we met een aantal stakeholders, wethouders en experts een reizende studiedag organiseren naar de succesvolle voorbeelden waar erfgoed een nieuw betekenis heeft gekregen voor nieuwe doelgroepen. Daarbij wordt organisatieontwikkeling, governance en positionering van het FEC geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.

- **Van interviews naar een Friese erfgoedonderzoek naar de duurzaamheidsbehoeften van alle partners**

Afgelopen jaar zijn er vele gesprekken gevoerd om belangen en behoeften van organisaties, ondernemers (eigenaren) en overheden te verzamelen. In het uitgebreide en veelal versnipperde erfgoedveld blijkt dat er behoefte is naar een overzicht van goed onderbouwde en gedetailleerde gegevens om het huidige gebruik (functie), belang (beleving en herbestemming) en behoefte (verduurzamen) van het Friese erfgoed en de erfgoedensembles in beeld te brengen. Dit kan door middel van een verdiepend, kwantitatief onderzoek in de hele provincie Fryslân onder een brede doelgroep van erfgoedeigenaren in beeld worden gebracht. Op basis daarvan kan ook een gewenst toekomstbeeld voor het Friese erfgoed worden geschetst inclusief de monitoring. Het kan samen met de Provincie Fryslân en het Planbureau Fryslân verder worden uitgewerkt.

(Zie Koersplan 2025-2028, mei 2025)

Financiën

De stichting heeft baten ontvangen in de vorm van subsidies ten bedrage van € 61.972; te weten van overheden (Provincie Fryslân € 2.472,-) en van instellingen zonder winstoogmerk (Stichting FB Oranjewoud € 59.000,-). De huur van de vergaderlocaties met bijbehorende vertering alsmede de kosten van enkele ontvangsten bedragen nagenoeg nihil aangezien de meeste daarvan zijn aangeboden door de Stichting FB Oranjewoud.

Daarnaast zijn er giften ontvangen van belanghebbende organisaties van € 3.750,-.

De baten voor het leveren van producten en/of diensten zijn in totaal € € 86.700; te weten van Provincie Fryslân € 29.500 (Erfgoedinclusieve bomen- en bossenstrategie Beetsterzwaag) en € 15.000 (Aanvraag GLB voor Groen Parklandschap Trynwâlden); Gemeente Tytsjerksteradiel € 15.000 (Kansenkaart Gastvrij Parklandschap Trynwâlden); Stichting Staten en Stinzen € 19.500,- waarvan € 4.500 een garantstelling is (Werkplan Takomst Staten en Stinzen); Stichting Alde Fryske Tsjerken € 7.700,- (Routekaarten Het Ziltepad). De som van alle baten is € 152.422,-.

De lasten van de stichting bestaan uit: (1) inkoop van geleverde producten en/of diensten € 8.172,- (Het Ziltepad € 5.700,- en de Verkenning fondsen € 2.472,-); (2) Communicatiekosten € 6.944,-; (3) Personele kosten, vergoeding van de directeur van € 94.000,- (€ 44.000,- in 2023 en € 50.000,- in 2024); deze vergoeding is betaald uit de bijdragen van FB Oranjewoud van € 50.000,- en de bijdragen van de provincie Fryslân van € 44.000,- voor het leveren van producten en /of diensten; (4) Huisvestingskosten tot 1 maart 2024 € 3.843,- (vanaf 1 maart 2024 worden er geen huisvestingskosten van het Monumintehûs Fryslân te Leeuwarden in rekening gebracht); (5) Financiële lasten € 1.260,- en (6) Overige lasten € 1.168,-. De som van alle lasten is € 115.387,-. Daarmee is een positief saldo van baten en lasten verkregen van € 37.035,- waarvan € 30.000 wordt toegevoegd aan het bestemmingsfonds en € 7.035 aan de overige reserve.

Ontwikkelingen 2025

In de korte tijd vanaf de oprichting van het Fries Erfgoed Collectief heeft zij haar waarde en de noodzaak van een gezamenlijke aanwezigheid in het erfgoedveld aangetoond. Naast de reeds genoemde activiteiten, die zijn bereikt in 2024, ontstaan er steeds meer initiatieven die aansluiten bij de doelstellingen van het collectief. Deze nieuwe kansen versterken niet alleen de zichtbaarheid van het collectief, maar ook de samenwerking met een breed scala aan partners, waardoor de impact op het Friese erfgoed verder wordt vergroot.

In 2023 en 2024 zijn de middelen en de energie grotendeels naar de projectinitiatieven gegaan om daarmee een aantal opdrachtgevers te genereren. We faciliteren daarbij het proces om tot het gewenste resultaat van de opdrachtgever te komen. Als vervolgstap zetten we in om een subsidieaanvraag te kunnen indienen om financiële middelen te generen voor de uitvoering van klimaatbestendige maatregelen voor erfgoedensembles.

Vanaf 2025 wordt ingezet op het gezamenlijk werven van fondsen voor erfgoedprojecten. Het doel op korte termijn is om in Fryslân de resultaten te laten zien van *Groen en Gastvrij Parklandschap Trynwâlden*, wat een uniek gebied dit is om de gastvrijheidseconomie te benutten en door in te zetten op de kwaliteit en vitaliteit van groen erfgoed. Daarmee zal het FEC de meerwaarde van het samenwerken kunnen benadrukken.

JAARREKENING

2023-2024

1. GRONDSLAGEN

In deze jaarrekening zijn de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving gevolgd, in het bijzonder de richtlijn 640, Organisaties zonder winststreven. De bedragen in deze jaarrekening luiden in euro's.

Het eigen vermogen bestaat uit een vrij besteedbaar deel (de overige reserve) en een deel waarvan de bestemming is vastgelegd in bestemmingsreserves of -fondsen. Voor de bestemmingsreserves is de besteding door het bestuur aangebracht, bij de bestemmingsfondsen is de besteding door derden aangebracht.

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen historische kostprijs dan wel nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waar zij betrekking op hebben.

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar, waarbij het eerste boekjaar van de stichting loopt vanaf de oprichtingsdatum 28 oktober 2023 tot en met 31 december 2024.

1. BALANS FRIES ERFGOED COLLECTIEF PER 31 DECEMBER 2024

	31-12-2024	28-10-2023
ACTIVA		
Vlottende activa		
Debiteuren	33.786	-
Overige vorderingen	-	-
Liquide middelen	<u>15.922</u>	<u>-</u>
	49.708	-
Totaal activa	49.708	-
 PASSIVA		
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	-	-
Bestemmingsfondsen	30.000	-
Overige reserve	<u>7.035</u>	<u>-</u>
	37.035	-
 Kortlopende schulden		
Crediteuren	5.956	-
Overige schulden	<u>6.717</u>	<u>-</u>
	12.673	-
Totaal passiva	49.708	-

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN FRIES ERFGOED COLLECTIEF OVER 2023/2024

2023/2024

Baten

Subsidies van andere instellingen zonder winststreven	61.972
---	--------

Giften	3.750
--------	-------

Baten als tegenprestatie voor geleverde producten	<u>86.700</u>
---	---------------

Totaal baten	152.422
---------------------	----------------

Lasten

Inkoop geleverde producten	8.172
----------------------------	-------

Communicatiekosten	6.944
--------------------	-------

Personele kosten	94.000
------------------	--------

Huisvestingskosten	3.843
--------------------	-------

Overige lasten	2.428
----------------	-------

Totaal lasten	115.387
----------------------	----------------

Saldo baten en lasten	37.035
------------------------------	---------------

Bestemming saldo baten en lasten

Mutatie bestemmingsfondsen	30.000
----------------------------	--------

Mutatie overige reserve	<u>7.035</u>
-------------------------	--------------

37.035

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2014, debet

	2024
ACTIVA	
Vlottende activa	
<i>Debiteuren</i>	33.786
Dit betreft vorderingen op debiteuren uit hoofde van verrichte leveringen en diensten.	
<i>Overige vorderingen</i>	
Dit betreffen overige te vorderen bedragen, waaronder rente	-
<i>Liquide middelen</i>	
Dit betreft een vrij ter beschikking staand saldo op de bankrekening van de stichting.	15.922

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2024, credit

2024

PASSIVA

Eigen vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen is als volgt:

- Stichtingskapitaal	-
- Bestemmingsfondsen	30.000
- Overige reserve	<u>7.035</u>
	37.035

Het bestemmingsfonds betreft ontvangen subsidies en bijdragen die nog aan een specifiek project moeten worden besteed.

Het verloop van het bestemmingsfonds is als volgt:

Stand per 1 januari	-
- Uit bestemming saldo baten en lasten	<u>30.000</u>
Stand per 31 december	30.000

Het bestemmingsfonds bestaat uit:

- Parklandschap de Trynwâlden I. Groen	5.000
- Parklandschap de Trynwâlden II. Gastvrij	5.000
- Werkplan Staten en Stinzen	18.000
- Routekaarten het Ziltepad	<u>2.000</u>
	30.000

Het verloop van de overige reserve is als volgt:

Stand per 1 januari	-
- Uit bestemming saldo baten en lasten	<u>7.035</u>
Stand per 31 december	7.035

Kortlopende schulden

Crediteuren

Dit betreft nog te betalen facturen van leveranciers.	5.956
---	-------

Overige schulden

Dit betreft overige nog te betalen bedragen, waaronder omzetbelasting.	6.717
--	-------

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023/2024

	2023/2024
BATEN	
Subsidies instellingen	61.972
Deze post bestaat uit:	
- FB Oranjewoud	59.500
- Prov. Fryslân (EuropaPact)	2.472
Giften	3.750
Deze post bestaat uit:	
- Giften en donaties	3.750
Baten voor producten en diensten	86.700
Dit betreft ontvangen overige vergoedingen, niet zijnde subsidies en bijdragen:	
- Provincie Fryslân	44.500
- Gemeente Tytsjerksteradiel	15.000
- St. Staten en Stinzen	19.500
- Routekaarten Het Ziltepad	7.700
TOTAAL	152.422

LASTEN

Inkoop geleverde producten	8.172
De inkoopkosten bestaan uit:	
- Routekaarten Ziltepad	5.700
- Verkenning EuropaPact fondsen	2.472
 Personele kosten*	 94.000
De personele kosten bestaan uit:	
- Fee directeur/bestuurder 2023	44.000
- Fee directeur/bestuurder 2024	50.000
 Promotie, website	 6.944
Huisvesting	3.843
Administratie	1.260
Overige lasten	<u>1.168</u>
 TOTAAL	 115.387

*NB De personele kosten hebben deels betrekking op de realisatie van de producten voor de Erfgoedinclusieve bomen- en bossenstrategie Beetsterzwaag en de aanvraag voor het Parklandschap Trynwâlden.

OVERIGE GEGEVENS

Regeling inzake de resultaatbestemming

In de statuten is geen specifieke bepaling inzake de resultaatbestemming opgenomen.

Resultaatbestemming

Van het saldo van baten en lasten van € 37.035 wordt € 30.000 toegevoegd aan het bestemmingsfonds en € 7.035 aan de overige reserve.